

تاریخچه بیماری های گیاهی

بیماری شناسی گیاهی علم جدیدی است در حالی که بیماری ها از قدیم الایام وجود داشته اند و هیچ نوع گیاهی از حمله بیماری در امان نیست . فسیل های به دست آمده نشان می دهد که بیماری های گیاهی از قبیل بلایت، میلدیو و زنگ غلات از هزاران سال قبل از آفرینش انسان وجود داشته است . رومی ها در جشن های خود از خدایان زنگ غلات برای فرونشاندن غضب و حفاظت غلات از بیماری زنگ دعا می کردند .

در طول قرن ها بیماری های گیاهی در پرده موهومات بود و گمان می کردند معلول قوای ماوراء طبیعی هستند . از زمان پاستور به بعد توجه اندیشمندان رفته رفته به پیدا کردن علل بیماری های گیاهی معطوف گردید .

در تاریخ آمده است که بیماری گیاهی در مواردی موجب ویرانی ها، قحطی ها و بدبختی های بشر شده است . در سال ۱۸۴۵ حمله بیماری بلایت سیب زمینی در ایرلند موجب مرگ و یا مهاجرت نیمی از سکنه آنجا شده است . در سال ۱۸۶۹ در سیلان بیماری زنگ قهوه کشاورزان را مجبور نمود به جای قهوه چای کشت کنند . این وقایع دانشمندان را ترغیب می کرد تا مطالعاتی روی بیماری ها انجام دهند و به تدریج کشاورزان نیز متوجه شدند که بیماری های گیاهی علل ناشناخته ماوراء طبیعی نداشته بلکه آن ها می توانند برای کنترل بیماری ها تلاش بکنند. قرن ها طول کشید تا نحوه کنترل بیماری ها معلوم گردد و مسئله حفظ نباتات با مطالعات و تحقیقات سیستماتیک مطرح شود . برای استفاده از یافته های علمی، کشاورز لازم است نیاز گیاه، علت بیماری ، روش کنترل بیماری و نیز حفاظت گیاه از بیماری را بداند و نیز بتواند با ظهور علایمی بیماری را تشخیص داده و آن را کنترل کند .

بیماری گیاهی با علایم مشخص از قبیل پژمردگی ، تغییر رنگ ، بافت مردگی، لکه دار شدن، ناتوانی رشد طبیعی ، برگ ریزی نابه هنگام ، زخم ، شانکر و پوسیدگی قسمتی از گیاه علایم خطری است که باید کشاورز در نظر داشته باشد. بیماری گیاهی یا موضعی مثل لکه برگی ، لکه سیاه و پوسیدگی میوه است و یا سیستمیک از قبیل بیماری های آنشک، پژمردگی فوزاریومی و نیز بیماری های ویروسی می باشد . گرچه عامل بیماری ها علت اصلی بیماری ها هستند ولی شرایط جوی در ظهور و شدت آن ها مؤثر است .

بدون میزبان مستعد و محیط مساعد عامل بیماری بی ضرر است و نمی تواند منتشر شود و به همین دلیل است بعضی از بیماری ها در بعضی فصول و یا در بعضی مناطق خطرناک بوده ولی در دیگر شرایط مزاحم نیستند .

بیماری وقتی ظهور می کند که عامل بیماری و میزبان هر دو در شرایط مناسب باشند . آمیزش شرایط مساعد و عامل بیماری احتمال شیوع بیماری را کمک می کند در حالی که در شرایط نامساعد شدت شیوع بیماری خیلی کمتر است . دو عامل مهم شیوع بیماری هوای گرم و مرطوب می باشد زیرا اغلب قارچ ها و باکتری ها در هوای گرم مرطوب بیشتر از شرایط دیگر تکثیر می شوند . اسپوره های قارچ ها برای رشد، احتیاج به رطوبت دارند و اسپورهایی که قادر به حرکت هستند احتیاج به لایه ای از آب دارند که در آن شنا بکنند و همین طور باکتری ها نیز برای انتشار احتیاج به آب دارند . زمانی بیماری امکان سرایت دارد که میزبان رطوبت کافی را تأمین کرده باشد . با در نظر گرفتن رابطه بیماری با دما و رطوبت می توان تا حدودی زمان حمله بیماری را پیش بینی نمود و به کشاورزان هشدار داد تا سمپاشی لازم را به عمل آورند .

با طولانی بودن هوای رطوبی و بالا بودن رطوبت به طور مثال می توان وقوع بلایت را پیش بینی کرد و این روش ابتدا در کشور هلند مورد استفاده قرار گرفته و توانسته اند با سمپاشی به موقع از شیوع بیماری جلوگیری بکنند . آشنایی با عوامل اصلی بیماری ها ، علل و زمان شیوع آن ها و روش کنترل برای کشاورزان مسئله حیاتی است .